Binlerce Rum, olaylardan sonra ülkeyi terkt etmek zorunda kaldı.

Oktay Engin MİT görevlisi idi ve Atatürk'ün Selanikteki evine bomba bıraktıktan sonra Türkiye'ye kaçacaktı. Engin'e bir gizli el "Yürü ya kulum" diyecek ve her geçen gün yükselecekti.

6-7 Eylül: Her şey devletin bilgisi dahilinde oldu

Boşalan dükkanlar, el değiştiren mülkler ve yerini yeni sahiplerine bırakan işletmeler... 6-7 Eylül olayları, Türkiye'de sermayenin el değiştirmesinin ilk büyük operasyonuydu. Pera'nın zarif mağazalarının yerini yavaş yavaş Anadolu'dan gelen yeni tüccarların dükkanları alacaktı.

KEMAL YALÇIN BOCHUM

6-7 Eylül 1955 Olayları'na 200 bin dolayında çapulcu kalabalık katılmıştı. Resmî kayıtlara göre, 4000 kadar ev, 1000 kadar işyeri, 73 kilise, bir sinagog, iki manastır, 26 okul ile aralarında fabrika, otel, bar gibi yerlerin bulunduğu 5000'den fazla mekân saldırıya uğramış, yağmalanmıştı. 200 kadar kadına tecavüz edilmişti. Polis, 6-7 Eylül Olayları'nın sorumlusu olarak Aziz Nesin, Kemal Tahir gibi birkaç solcu yazarı gösterdi. Bilahare, 27 Mayıs 1960 Darbesi'nden sonra Adnan Menderes Yassıada'da yargılanırken, 6-7 Eylül Olayları'nın tamamen Türk hükümetinin bilgisi dâhilinde cereyan ettiği açıklanmıştı. Yunanistan'daki yargılamalar sırasında, Selanik'teki Türkiye Cumhuriyeti Başkonsolosluğu'nun bahçesinde bulunan Atatürk'ün doğduğu eve atılan bombanın diplomatik çanta içinde Selanik Başkonsolos Yardımcısı Mehmet Ali Tekinalp tarafından Türkiye'den Selanik'e getirildiği ve Türk Konsolosluğu'nun bekçisi Hasan Uçar tarafından Atatürk'ün evine atıldığı ortaya çıkarılmıştı. Hasan Uçar'ı azmettiren kişinin, Selanik Üniversitesi Hukuk Fakültesi ikinci sınıf öğrencisi ve Türkiye Cumhuriyeti Gizli İstihbarat Teşkilatı elemanı Oktay Engin olduğu açıklanmıştı. Selanik'teki yargılamalarda, bombayı getiren Mehmet Ali Tekinalp diplomatik dokunulmazlık zırhı ile hiç ceza almadı. Azmettirici Oktay Engin'e üç yıl altı ay, bombayı atan Hasan Uçar'a ise iki yıl hapis cezası verilmişti. Dokuz ay Selanik Cezaevi'nde hücrede yatan Oktay Engin, tahliye olduktan sonra Gümülcine Konsolosluğu tarafından Türkiye'ye getirildi. Oktay Engin'in Selanik Üniversitesi'nde yarım kalan eğitimi Başbakan Adnan Menderes ve İstanbul Valisi Gökay'ın aracılığıyla İstanbul Üniversitesi'nde tamamlatıldı. Sonra aynı Oktay Engin, Emniyet Teşkilatı'nın önemli görevlerinde çalıştı ve en sonunda Nevşehir Valisi oldu. 6-7 Eylül Olayları'nı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin planı doğrultusunda devletin resmî gizli istihbarat teşkilatı tarafından düzenlendiğinin bundan daha açık anlatımı olabilir mi? İstanbul'un yakılıp yıkılmasına, binlerce gayrimüslim vatandaşın Türkiye'yi terk etmesine sebep olan bombayı atanlar bizzat devlet tarafından ödüllendirilmiş, sonunda vali yapılmıştır.

TOKATLI VEDAT ARKUN 6-7 EYLÜL 1955 GECESİ YAŞADIKLARI'NI ANLATIYOR

28 Mart 2008 tarihinde ABD'de, Philadelphia'da okuma ve söyleşi toplantısından sonra Torunyanlar'ın evine geldik. Vedat Arkun, oğlu Aram Arkun, Bazarbaşyanlar, Suzan Ohanyan, Hrant ve Araksi Torunyan, kızları, damadı şöminenli oturma salonunu doldurduk. Okuma akşamının söyleşi bölümü burada devam ediyordu. O an Philadelphia'da değil, İstanbul'da, Tokat'ta, Maraş'ta ya da Antep'teydik. Çaylarımızı ince belli bardaklardan içiyorduk. Söz döndü dolaştı Vedat Arkun'un babasının ve kendisinin hatıralarına geldi. Yavaş yavaş, her kelimenin hakkını vere vere, akıcı bir Türkçeyle anlatmaya başladı:

"Her Ermeninin hayatı bir romandır. Bizlerin ömrü, ölümle hayat arasındaki yollarda geçmiştir. Benim hayatıma kendi kararlarımdan çok tesadüfler, benim iradem dışında gelişen şartlar, olaylar yön verdi. Babamın hayatına da olaylar, tesadüfler yön vermiş. Babam doktor olmasa diğer kardeşleri, akrabaları gibi öldürülmüş olacakmış. Tabi bu durumda ben de olmayacaktım dünyada."

"Babam 1887, Sivas doğumlu. 1915'te 28 yaşındayken kendi memleketi olan Sivas'ta, Osmanlı Ordusu'nda doktor yüzbaşı olarak askerlik yapıyormuş. İstanbul'da doktor olduktan sonra askere almışlar. Kurada Sivas çıkmış. Böylece büyük bir şans eseri, büyük bir tesadüf olarak kendi memleketinde askerlik yapmaya başlamış. Benim hem ana, hem baba tarafım, soyum sopum Sivaslı. Her iki taraf da varlıklı ailelermiş. 1915'te babamın amcaları, dayıları diğer Ermenilerle birlikte katledilmiş."

"Bir gün Sivas'ta Naci Paşa, babamı yanına çağırıyor. Babamın başına gelenleri ve gelebilecekleri bildiği için kesin konuşuyor:

'Oğlum başına gelenleri biliyorum! Başın sağ olsun! Çok kötü günlerdeyiz! Doktor olarak sana ihtiyacım var! Doktor olarak bir ben, bir de sen varsın burada. Seni kaybetmek istemem!'